

NJËSIA 9

Qeverisja dhe politika

Si duhet të qeveriset shoqëria?

9.1. Kush është përgjegjës?

Cila është mënyra më e mirë për qeverisjen e një vend?

9.2. Po të ishit ju presidenti

Për çka është qeveria?

9.3. Unë dhe roli im

Çka duhet të presë një shtet nga qytetarët e tij?

9.4. Parlamenti i nxënësve

Si duhet të qeverisen shkollat?

NJËSIA 9: Qeverisja dhe politika Si duhet të qeveriset shoqëria?

Politika është proces përmes të cilit shoqëria e njerëzve, me opinione dhe interesa të ndryshme, merr vendime të përbashkëta se si duhet të organizohet jeta e tyre bashkërisht. Ky proces përfshin bindjen dhe negocimin, dhe ndonjë mekanizëm për arritjen e vendimit përfundimtar, siç është votimi. Përfshin pushtetin dhe kompetencat, dhe një element të shtrëngimit (forcës)– vetëm për të siguruar që vendimet e përbashkëta janë detyruese mbi grupin si tërësi.

Prandaj, politika përkufizohet nga pikëpamja e institucioneve të shtetit dhe relacionit në mes të shtetit dhe qytetarëve të tij. Relacioni merr forma të ndryshme në llojet e ndryshme të sistemit politik, për shembull, monarkitë, demokracitë dhe regjimet totalitare.

Në një sistem demokratik, qytetarët gëzojnë barazi politike. Vendimet e përbashkëta merren me formën e votimit të shumicës, qoftë nga vetë qytetarët apo përfaqësuesit e tyre të zgjedhur. Por politika demokratike nuk është vetëm votimi. Kjo politikë ka të bëjë edhe me diskutimin dhe debatin, dhe mundësitë për qytetarët që zëri i tyre të dëgjohet për çështje me rëndësi publike.

Një çështje e rëndësishme në demokraci është funksionimi i duhur i institucioneve të shtetit dhe detyrat përkatëse të qytetarëve. Çështje tjetër është deri në çfarë shkalle institucionet individuale brenda një shteti demokratik duhet të qeverisen në mënyrë demokratike (për shembull shkollat).

Të mësuarit për Edukimin e Qytetarisë Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut

Përmes kësaj serie të mësimeve nxënësit do të:

- kuptojnë format e ndryshme të qeverisjes dhe implikimet e tyre për qytetarët;
- kuptojnë më shumë përgjegjësitë dhe funksionet e qeverisjes, dhe detyrat përkatëse të qytetarëve;
- familjarizohen më shumë me proceset demokratike;
- mësojnë më shumë për sistemin politik në vendin e tyre.

Lexuesi do të vërejë se në planet vijuese të mësimit sugjerohet një detyrë shtëpie që do të mbështesë mësimmxënien dhe të kuptuarit e nxënësve. Më së miri, mësimit pasuese të fillojnë me informacionet e nxënësve. Për këtë nevojitet kohë dhe kjo shpesh nxit parashtrimin e pyetjeve në klasë, duke treguar nevojën për përsëritje ose sqarim, apo mund të stimulojë edhe diskutime spontane. Mësimdhënësi është ai që duhet të vendosë nëse planifikimi i kohës lejon shtimin e një mësimi shtesë në këtë njësi për nevojat e mësimmxënies së nxënësve dhe interesave të tyre. Është e qartë se ka kufizime në zgjerimin e një njësie, prandaj alternativat janë të nevojshme. Nëse koha është e kufizuar, mësimmxënësi mund të mbledhë disa ose të gjitha pjesët e shkruara dhe të jep opinionin e tij ose, në disa raste, edhe të notojë punën e nxënësve. Nxënësit mund të dorëzojnë punën e tyre edhe në mënyrë vullnetare. Në fund, detyrat e shtëpisë mund të shërbejnë për përsëritje ose vazhdimësi për t'u përgatitur për test. Parimisht, mësimmxënësi gjithmonë duhet të ketë parasysh funksionin e detyrave të shtëpisë të nxënësve dhe të vendosë nëse do t'i integrojë ata në planifikimin e ardhshëm të mësimeve, dhe nëse po, si.

Një shembull i planifikimit të tillë është shtjelluar në përshkrimin e mësimit të katërt.

NJËSIA 9: Qeverisja dhe politika

Si duhet të qeveriset shoqëria?

Titulli i mësimit	Objektivat	Detyrat e nxënësve	Burimet	Metoda
Mësimi 1: Kush është përgjegjës?	Nxënësit mësojnë për forma të ndryshme të qeverisjes, p.sh. demokracia dhe diktatura.	Nxënësit reflektojnë në drejtësinë e sistemit aktual të qeverisjes në një shoqëri imagjinare.	Kopje të prospekteve për nxënës 9.1 për çdo nxënës, letër dhe stilolapsa.	Tregim, punë në çifte, diskutim me tërë klasën, debat formal.
Mësimi 2: Po të ishit ju presidenti	Nxënësit mund të shpjegojnë funksionet dhe përgjegjësitë e qeverisjes.	Nxënësit imagjinojnë se ata formojnë qeverinë dhe se duhet të vendosin si duhet harxhuar mjetet qeveritare. Ata marrin parasysh ato modele të përkryera shoqërore të cilat ata dëshirojnë t'i arrijnë.	Një fletë e madhe e letrës, markera (shënues) dhe fletë të letrës për çdo grup me nga 4-6 nxënës.	Postera, prezentime, punë në grupe të vogla dhe diskutim me tërë klasën.
Mësimi 3: Unë dhe roli im	Nxënësit mësojnë për detyrat e qytetarëve në një shoqëri demokratike.	Nxënësit shqyrtojnë llojet e përgjegjësive të cilat i kanë qytetarët, dhe si mund të inkurajohen ata që përgjegjësitë e tyre t'i marrin më seriozisht.	Grup i skedave për diskutim (prospektet për nxënës 9.2), fletë e madhe e letrës dhe markera (shënues)për çdo grup me nga 4-6 nxënës.	Prezentime, punë në grupe të vogla dhe diskutim me tërë klasën.
Mësimi 4: Parlamenti i nxënësve	Nxënësit mund të përcaktojnë kriteret se si duhet të qeveriset shkolla dhe roli i masës së nxënësve në këtë proces.	Nxënësit mendojnë se si do të funksiononte parlamenti ideal i nxënësve.	Një pyetësor për çdo nxënës (prospektet për nxënës 9.3), një fletë e madhe e letrës dhe markera (shënues)për çdo grup me nga 4-6 nxënës.	Prezentime, diskutime individuale, në grupe të vogla dhe me tërë klasën

Mësimi 1**Kush është përgjegjës?****Cila është mënyra më e mirë për qeverisjen e një vend?**

Objektivi i mësimnxënies	Nxënësit mësojnë për forma të ndryshme të qeverisjes, p.sh. demokracia dhe diktatura.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit reflektojnë në drejtësinë e sistemit aktual të qeverisjes në një shoqëri imagjinare.
Burimet	Kopje të prospekteve për nxënës 9.1 për çdo nxënës, letër dhe stilolapsa.
Metoda	Tregim, punë në çifte, diskutim me tërë klasën, debat formal.

Të mësuarit konceptual

Format e qeverisjes mund të klasifikohen në mënyra të ndryshme, për shembull, nga pikëpamja se kush e mban pushtetin, si u jepet pushteti njerëzve, ku shtrihet sovraniteti dhe si zbatohen rregullat. Në praktikë, llojet kryesore janë: demokracia, monarkia, teokracia dhe tirania ose diktatura. Këto duhet të konsiderohen si “lloje ideale”, sepse në realitet ata mund të bashkekzistojnë në vendin e njëjtë – për shembull, një demokraci parlamentare mund të përfshijë brenda vetes elemente të diktaturës ose mund të bashkekzistojë me një familje mbretërore në pushtet.

Mësimi

Mësimdhënësi e fillon mësimin duke lexuar tregimin, “Mbretëria Sikkal” (prospektet për nxënës 9.1). Çdo nxënës duhet të ketë kopjen e tij të tregimit, ashtu që ata të mund ta përcjellin derisa mësimdhënësi lexon.

Mësimdhënësi duhet të ndalet gjatë leximit të tregimit dhe të pyes:

- Çka mendoni për jetën në Sikkal nga ajo që keni dëgjuar deri tani?

Në fund të tregimit, mësimdhënësi duhet të pyes::

- Çka mendoni për jetën në Sikkal tani?

Mësimdhënësi i ndan nxënësit në çifte dhe kërkon që ata të reflektojnë në cilësinë e jetës në Sikkal. Nxënësve u jepet një fletë e letrës në të cilën ata duhet të shënojnë çka mendojnë se janë përparësitë dhe të metat e të jetuarit në Sikkal.

Mësimdhënësi kërkon nga çiftet që klasës si tërësi t’ia paraqesin mendimet e tyre dhe i shënon argumentet kryesore që t’i shohin të gjithë.

Në vijim mësimdhënësi kërkon që klasa si tërësi të reflektojë në mënyrën se si qeveriset Sikkal:

- A mendoni ju se Sikkal qeveriset në mënyrë të drejtë? Pse po ose pse jo?
- Nëse mendoni se mund të qeveriset në mënyrë më të drejtë, çka do të kishte nevojë të ndryshoni që ajo të jetë më e drejtë?

Pastaj mësimdhënësi kërkon që klasa të imagjinojë se ata janë banorë të Sikkal. Klasa është e ndarë në dy grupe të mëdha për debat: nga njëri grup kërkohet që të diskutojë në dobi të vazhdimit të drejtimit të vendit nga mbreti; nga grupi tjetër kërkohet që të përkrahë idenë që çdo banor – jo vetëm mbreti – duhet të shprehin mendimin e tyre për drejtimin e vendit. Mësimdhënësi u jep grupeve disa minuta që të mendojnë dhe të shënojnë argumentet që mund t’i përdorin në debat. Dy grupet e ndryshme ulen përballë njëri tjetrit në anët e ndryshme të klasës dhe fillon debati. Nxënësit nga secila anë me rend i shprehin mendimet e tyre – ndoshta të ndihmuar me “shkop për zërim”, d.m.th. një shkop i përdorur si mikrofon.

Mësimdhënësi kërkon nga nxënësit që të japin mendimet e tyre se cila nga këta dy anë kishte argumentet më bindëse.

Nxënësit tani janë të gatshëm për një shpjegim të shkurtër (qasja induktive). Mësimdhënësi shënon emrat e pesë llojeve të qeverisjes dhe shpjegon si ndryshojnë ata, duke iu referuar mendimeve të nxënësve ku është e mundshme:

- monarkia;
- demokracia;
- diktatura;
- teokracia;
- anarkia.

Mësimi përfundon duke i pyetur nxënësit për sistemin e qeverisjes në vendin e tyre. Për detyrë shtëpie, nga nxënësit kërkohet që të mësojnë më shumë për këtë dhe të formulojnë një kuiz – me 5-10 pyetje – për të testuar dijen e pjesës tjetër të klasës në mësimin pasues.

Mësimi 2

Po të ishit ju presidenti

Për çka është qeveria?

Objektivi i mësimnxënies	Nxënësit mund të shpjegojnë funksionin dhe përgjegjësitë e qeverisë.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit imagjinojnë se ata formojnë qeverinë dhe se duhet të vendosin si duhet harxhuar mjetet qeveritare. Ata marrin parasysh modele të përkryera shoqërore të cilat ata dëshirojnë t'i arrijnë.
Burimet	Një fletë e madhe e letrës, markera(shënues) dhe fletë të letrës për çdo grup me nga 4-6 nxënës.
Metoda	Postera, prezentime, punë në grupe të vogla dhe diskutim me tërë klasën.

Të mësuarit konceptual

Detyra e qeverisë në një shoqëri demokratike është të mbështesë të mirën e përbashkët. Kjo do të thotë më shumë se të mirën për shumicën. Domethënë të mirën themelore për të gjithë pjesëtarët e shoqërisë. Çka kjo do të thotë në praktikë është shpesh temë për debat. Janë sugjeruar një numër i modeleve shoqërore të ndryshme – ndonjëherë edhe konfliktuoze, siç janë mirëqenia, siguria, drejtësia, harmonia shoqërore, të drejtat e njeriut apo prosperiteti. Çaktimi i prioriteteve për këto sipas planeve të vërteta për harxhime mund të jetë i vështirë, veçanërisht meqë mjetet që qeveria i ka në dispozicion janë gjithmonë të kufizuara.

Mësimi

Mësimdhënësi e fillon mësimin duke i ndarë nxënësit në grupe me nga 4-6 vetë dhe duke u dhënë çdo grupi një fletë të madhe të letrës dhe markera (shënues).

Mësimdhënësi kërkon nga grupet që të imagjinojnë se ata jetojnë në një kohë në të ardhmen dhe mësojnë se janë përgjegjës për drejtimin e vendit – me fjalë të tjera, ata përbëjnë qeverinë. Si qeveri, ata kanë \$6 miliard për shpenzime. Mësimdhënësi mund të përshtatës këtë shifër me buxhetin vjetor të qeverisë në vendin e tyre.

Detyra e grupeve është të vendosin si do t'i harxhojnë këto mjete gjatë vitit pasues. Duke përdorur fletën e letrës dhe markerat (shënuesit), çdo grup përpilon një poster duke shpjeguar si do t'i shpenzojnë këto mjete si qeveri, dhe pastaj bën një prezentim duke ia paraqitur mendimet e veta pjesës tjetër të klasës. Në fund të çdo prezentimi, nxënësve të tjerë u jepet mundësia që grupit t'i shtrojnë pyetje për planet e tij të shpenzimeve.

Mësimdhënësi gjithashtu u parashtroon pyetje grupeve, si mënyrë për paraqitjen e informacioneve të reja për ekonominë dhe për mënyrën e funksionimit të qeverive, për shembull:

- A keni menduar që disa nga këto mjete t'i shfrytëzoni për të paguar borxhet e huaja?
- A duhet të përdorni disa nga këto mjete për krijimin e vendeve të punës?
- Sa është e rëndësishme për një qeveri që të harxhojë mjete për edukim?

Pastaj mësimdhënësi punon me klasën si tërësi për të përpiluar një listë, të qartë për të gjithë, të të gjitha gjërave për të cilat ata mendojnë se qeveria duhet të harxhojë mjetet buxhetore.

Në vijim, mësimdhënësi kërkon që nxënësit të kthehen në grupet e tyre dhe çdo grupi i jep një fletë të letrës, e cila përfshin listën e llojeve të modelve shoqërore, të cilat një qeveri e një shoqërie demokratike mund të bëjë përpjekje t'i arrijë, për shembull:

- mirëqenien;
- sigurinë;
- drejtësinë;
- harmoninë shoqërore;
- të drejtat e njeriut;
- prosperitetin.

Grupet duhet të mundohen të përshtatin modelet në listë me fushat e shpenzimeve të cilat ata tanimë i kanë paraqitur, duke shqyrtuar se cilat nga modelet arrihen me secilën nga titujt e shpenzimeve të tyre.

Mësimdhënësi kërkon që grupet t'ia paraqesin klasës si tërësi mendimet e tyre, dhe mësimin e përfundon duke pyetur të gjithë nxënësit me rend:

- Cila mendoni ju është përgjegjësia më e rëndësishme që një qeveri duhet ta përmbushë?

Për detyrë shtëpie, mësimdhënësi kërkon nga nxënësit që të mësojnë për disa nga mënyrat përmes të cilave shpenzohen mjetet e qeverisë në vendin e tyre. Ata mund ta bëjnë këtë duke shikuar TV-në ose duke parë një gazetë. Atë çka e kanë mësuar nxënësit e paraqesin në fillim të mësimin të ardhshëm dhe shqyrtojnë nëse prioritetet e tyre do të ishin të njëjta.

Mësimi 3

Unë dhe roli im

Çka duhet të presë shteti nga qytetarët e tij?

Objektivi i mësimnxënies	Nxënësit mësojnë për detyrat e qytetarëve në një shoqëri demokratike.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit shqyrtojnë llojet e përgjegjësive të cilat i kanë qytetarët, dhe si mund të inkurajohen ata që përgjegjësitë e tyre t'i marrin më seriozisht.
Burimet	Grup i skedave për diskutim (prospektet për nxënës 9.2), fletë e madhe e letrës dhe markera (shënues) për çdo grup me nga 4-6 nxënës.
Metoda	Prezetime, punë në grupe të vogla dhe diskutim me tërë klasën.

Kuti informacioni

Qytetarët në një shoqëri demokratike duhet të presin që t'ju jepen të drejta të caktuara siç janë të drejtat civile, të drejtat politike, të drejtat shoqërore, të drejtat kulturore dhe të drejtat ambientale. Si duhet të jenë këto të drejta është çështje për t'u debatuar. Për debat është edhe çështja e përgjegjësive të cilat shkojnë me këto të drejta. Disa njerëz mendojnë se qytetarët duhet të kenë vetëm një përgjegjësi – t'i binden ligjit. Të tjerët mendojnë se shoqëria kërkon që qytetarët të kenë një varg më të gjerë të përgjegjësive.

Mësimi

Mësimdhënësi e fillon mësimin duke i ndarë nxënësit në grupe me nga 4-6 vetë dhe duke i dhënë çdo grupi një palë skeda për diskutim (prospektet për nxënës 9.2). Çdo skedë përfshin një detyrë të sugjeruar për qytetarin.

Mësimdhënësi kërkon që nxënësit të klasifikojnë skedat në tri kategori – varësisht nëse mendojnë se detyra e sugjeruar në skedë duhet të zbatohet për:

- 1 TË GJITHË qytetarët;
- 2 DISA nga qytetarët ose
- 3 ASNJË nga qytetarët.

Mësimdhënësi kërkon nga nxënësit të paraqesin vendimet e tyre para klasës si tërësi dhe të shpjegojnë mendimin i cili qëndron pas tyre.

Nxënësit kthehen në grupet e tyre dhe atyre u jepen fletë të mëdha të letrës dhe markera (shënues). Mësimdhënësi u tregon nxënësve se detyra e tyre është të përpilojnë “statutin e qytetarit”. Fletën e madhe të letrës duhet ta ndajnë në dy kolona. Në kolonën e parë duhet të shënojnë çka ata mendojnë se çdo qytetarë në vendin e tyre duhet të jetë në gjendje të presë nga vendi i tij (nën titullin “TË DREJAT”), dhe në të dytën, çka pritet nga qytetarët të bëjnë si shpërblim për këtë (nën titullin “PËRGJEGJËSITË”).

Kur ata të kenë mbaruar, grupet duhet të paraqesin mendimet e tyre para pjesës tjetër të klasës, dhe nxënësve të tjerë t’u jep mundësinë që atyre tu parashirojnë pyetje për punën e tyre.

Më në fund, mësimdhënësi duhet ta pyes klasën si tërësi:

- A mendoni se qytetarët në vendin tuaj gjithmonë i përmbushin përgjegjësitë e tyre si qytetarë ashtu siç do të duhej? Pse po ose pse jo?
- Çfarë gjërash mendoni se mund të bëhen për të inkurajuar njerëzit që përgjegjësitë e tyre si qytetarë t’i marrin më seriozisht?
- A mendoni se qytetarëve duhet t’u merren disa të drejta nëse ata nuk i përmbushin siç duhet përgjegjësitë e tyre si qytetarë? Pse po ose pse jo?

Për detyrë shtëpie, nxënësit duhet të bëjnë një anketë me familjen dhe shokët, duke i pyetur se cilat përgjegjësi mendojnë se duhet t’i ketë një qytetar. Konstatimet e tyre duhet t’ia paraqesin klasës në fillim të mësimit të ardhshëm.

Mësimi 4

Parlamenti i nxënësve

Si duhet të qeverisen shkollat?

Objektivi i mësimnxënies	Nxënësit mund të përcaktojnë kriteret se si duhet të qeveriset shkolla dhe roli i nxënësve në këtë proces.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit mendojnë se si do të funksiononte parlamenti ideal i nxënësve.
Burimet	Një pyetësor për çdo nxënës (prospektet për nxënës 9.3), një fletë e madhe e letrës dhe markera (shënues) për çdo grup me nga 4-6 nxënës.
Metoda	Prezentime, punë individuale dhe në grupe të vogla dhe diskutim me tërë klasën.

Kuti informacioni

Të rinjtë janë qytetarë po ashtu. Ata kanë të drejtë të paraqesin mendimin e tyre për gjërat nga të cilat ndikohen ata dhe komunitetet e tyre. Kjo përfshin shkollën e tyre. Mekanizmat të cilat u mundësojnë nxënësve të shprehin mendimin e tyre lidhur me drejtimin e shkollës së tyre nuk ndihmojnë vetëm për të siguruar që të rinjtë ta gëzojnë këtë të drejtë, por ndihmojnë po ashtu që ata të mësojnë për proceset demokratike. Mirëpo, se çfarë mund të jenë këto mekanizma është çështje për t'u diskutuar. Disa njerëz mendojnë se është me rëndësi që çdo shkollë të ketë parlamentin e vet të veçuar të nxënësve, të tjerët thonë se kjo nuk është e nevojshme dhe se ka mënyra të tjera të krijimit të mundësive për nxënësit që të kontribuojnë në drejtimin e shkollës së tyre.

Mësimi duhet të fillojë me opinionet e nxënësve të cilët ata i kanë përgatitur si detyrë shtëpie. Varësisht sa i kanë të pasur materialet dhe duke marrë parasysh nevojën për diskutim, plani kohor ndoshta do të duhet të zgjerohet edhe me një mësim. Meqë për këtë opsion ka kufizime, mësimdhënësi mund të mbledhë detyrat e nxënësve dhe reagimet e tij t'ua sjellë me shkrim. Por, mësimdhënësi duhet të sigurojë që punës së nxënësve t'u kushtojë vëmendjen e duhur.

Mësimi

Nxënësit e fillojnë mësimin me paraqitjen e rezultateve të anketës së tyre, duke treguar çka mendojnë familjet dhe shokët e tyre mbi përgjegjësitë e qytetarit. Nxënësit i diskutojnë rezultatet e tyre.

Mësimdhënësi e paraqet temën e re duke iu referuar materialeve për nxënës, sipas nevojës, dhe duke i pyetur nxënësit sa mendojnë ata se funksionon mirë këshilli i shkollës apo parlamenti i nxënësve. Nëse aktualisht nuk ka ndonjë formë të përfaqësimit të nxënësve në shkollë, mësimdhënësi duhet të pyes nxënësit nëse ata dinë për shkolla që këtë e kanë dhe, nëse e kanë, çfarë forme ka.

Mësimdhënësi u tregon nxënësve se detyra e tyre është që të imagjinojnë parlamentin ideal të nxënësve – d.m.th. një grup të nxënësve të zgjedhur në mënyrë demokratike, të cilët paraqesin interesat e nxënësve në shkollën e tyre si tërësi.

Në vazhdim mësimdhënësi u jep një pyetësor (prospektet për nxënës 9.3) të cilin nxënësit e plotësojnë individualisht.

Pastaj mësimdhënësi i ndan nxënësit në grupe me nga 4-6 vetë. Nxënësit në grupe kanë pak kohë të krahasojnë përgjigjet e tyre në pyetësor dhe t'i parashtrojnë njëri tjetrit pyetje të tjera. Në vijim, mësimdhënësi i jep çdo grupi një fletë të madhe të letrës dhe disa markera. Detyra e grupeve është të hartojnë një kushtetutë për parlamentin e tyre ideal të nxënësve. Mësimdhënësi duhet të shpjegojë se çka është kushtetuta, dhe të jep disa shembuj të rregullave të cilat ata mund të presin që t'i gjejnë në kushtetutën e parlamentit të nxënësve.

Kur grupet të kenë mbaruar, ata ia paraqesin punën e tyre pjesës tjetër të klasës dhe i shqyrtojnë çështjet e ngritura, për shembull:

- Sa pushtet duhet të kenë nxënësit dhe sa drejtori i shkollës dhe mësimdhënësit?
- Kush duhet ta thotë fjalën e fundit në vendimet që ndikojnë në drejtimin e shkollës?
- A mund të jetë shkolla demokraci?

Në fund, nxënësit duhet të bëjnë një prezentim në klasë për drejtorin e shkollës dhe, nëse ata duan, të bëjnë disa propozime konkrete për parlamentin e tyre të shkollës.

Për detyrë shtëpie, nxënësit duhet të bëjnë një anketë me familjen dhe shokët, duke i pyetur ata:

- A mendoni se çdo shkollë në vendin tonë duhet të ketë parlament të nxënësve?
Pse po (ose pse jo)?

Nxënësit duhet të paraqesin rezultatet e anketës së tyre në fillim të mësimin të ardhshëm.

Prospektet për nxënës 9.1

Mbretëria Sikkal

Sikkal është një shtet që ndodhet lart në male. Me shekuj të tërë ka pasur pak kontakte me pjesën tjetër të botës.

Edhe pse Sikkal është vetëm një mbretëri e vockël, kohët e fundit ka tërhequr interesimin e shumë njerëzve. Kjo është kryesisht për shkak të mënyrës së pazakonshme në të cilën është e organizuar shoqëria atje.

Pikësëpari, askush në Sikkal nuk është i uritur. Populli Sikkalese e prodhon gjithë ushqimin e vet, dhe ky ushqim u ndahet të gjithë atyre që kanë nevojë për të. Çdo familjeje i është siguruar shtëpi pa pasur nevojë të paguaj qira. Madhësia e shtëpisë varet nga numri i anëtarëve në familje. Lënda djegëse për nxehtë dhe përgatitje të ushqimit sigurohet falas, si dhe shërbimi për meremetimet e rregullta. Nëse ndokush ndonjëherë sëmuret, mjeku gjithmonë është afër. Çdo gjashtë muaj çdokujt i ofrohet një kontrollim mjekësor falas dhe personeli për përkujdesje bën vizita të rregullta tek njerëzit e moshuar, familjet me fëmijë të vegjël dhe te çdokush tjetër i cili ka nevojë për përkujdesje shtesë.

Në Sikkal gjërat e mira në jetë u janë vënë në dispozicion të gjithëve. Çdo familjeje i jepet një bllok me kuponë të cilët ata i këmbëjnë çdo vit për sende të ndryshme luksoze, siç janë parfumet, mobiliet ose erëzat. Kuponët mund të këmbehen menjëherë ose të ruhen për një periudhë kohore për diçka të veçantë.

Si kanë mundur populli Sikkal t'i organizojnë të gjitha këto gjëra? Me aq sa mund t'i kujtohet ndokujt, Sikkal është udhëhequr nga një familje mbretërore. Udhëheqësi aktual është Mbreti Sik III. Ai vendos për numrin e punëtorëve që janë të nevojshëm për secilën punë, siç është kultivimi i ushqimit, ndërtimi i shtëpive ose për kujdesin shëndetësor. Njerëzit të cilët kryejnë këto punë zgjidhen në moshën pesëvjeçare dhe dërgohen në shkolla speciale për aftësim. Bujqit dërgohen në shkolla bujqësore, ndërtuesit e shtëpive në shkolla teknike, punëtorët shëndetësorë në shkolla mjekësore, e kështu me radhë. Çdokush tjetër i moshës së aftë për punë punësohet nga Mbreti Sik në njërin nga pallatet e tij mbretërore.

Gjëja më mahnitëse për Sikkal është se atje nuk ekziston paraja. Askush nuk ka nevojë për pagë sepse çdokush i ka të gjitha gjërat që i nevojiten!

Ju mund ta pyesni veten nëse ndokush në Sikkal ankohet ndonjëherë për këto rregullime. Në të vërtetë, kjo ndodh shumë rrallë. Ata pak njerëz të cilët ankohen kontrollohen në spitale të siguruara mentale. Në fund të fundit, duhet të jeni i çmendur të ankoheni për jetën në një shoqëri sikurse kjo, apo jo?

Prospektet për nxënës 9.2

Skedat për diskutim

Paguani taksat	Bëhuni anëtar i një partie politike
Luftoni që të mbron vendin tuaj	Votoni në zgjedhje
Raportoni për krimin në polici	Mbështetni familjen tuaj
Respektoni ligjin	Ndihmoni fqinjët tuaj
Ngritni zërin për vendin tuaj kur atë e kritikojnë	Diçka tjetër... ?

Prospektet për nxënës 9.3

Pyetësor

Në parlamentin tuaj ideal të nxënësve:

- 1 Sa përfaqësues të nxënësve do të kishte ky parlament?
- 2 Si do të zgjidheshin saktësisht përfaqësuesit?
- 3 Sa shpesh do të mbledhej parlamenti i nxënësve?
- 4 Ku do të takohej parlamenti i nxënësve?
- 5 Si do të përfshiheshin mësimdhënësit ose prindërit, nëse do të lejohej?
- 6 Cilat çështje parlamenti i nxënësve do të lejohej të diskutonte dhe cilat çështje nuk do të lejohej të diskutonte?
- 7 Cilat lloje të vendimeve parlamenti i nxënësve do të lejohej t'i merrte, dhe cilat lloje të vendimeve nuk do të lejohej t'i merrte?